

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 11.

Stockholm 26 Mars 1908

1:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 »... » 3: 50 1/4 »... » 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:— Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	---	--

”Födelsedagen.”

Ett led i kampen mot tuberkulosen.

Sjukdom, fattigdom, okunnighet och likgiltighet äro de fyra allierade stormakter, det gäller att besegra, då man talar om kamp mot tuberkulosen.

Kunde vi bara få bukt med den sista, — likgiltigheten hos våra myndigheter i stat och kommun såväl som hos enskilda — så vore utanverken tagna och man skulle våga hoppas på slutlig framgång.

Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos är härföraren i kampen, men hvar finnas arméerna? Skulle icke vi kvinnor kunna sörja för att leden icke stå tomma, kunde icke vi göra vår värnplikt i den kampen, i det försvaret af hem och fosterland?

Det finnes icke en vrå af vårt land, där fienden icke härjar, åtminstone icke i städer och industrisamhällen — alltför ofta motståndslöst. Detta bör icke få fortfa, öfverallt skulle bildas utposter för att hejda hans framfart.

En sådan utpost är det bilden här bredvid framställer: *Hemmet »Födelsedagen», skyddsanstalt för barn till lungsjuka föräldrar.*

Har någon riktigt satt sig in i hvad det vill säga, när sjukdomen träffar modern i arbetarhemmet? Det är svårt nog, när det gäller fädern-familjeförsörjaren, men det är knappast bättre, när det gäller henne. När läkaren efter den noggranna undersökningen afkunnar sin dom: *lungsot?* Kanske han dröjande tillägger:

»Ni borde sköta om er — hvila er en tid» o. s. v. Han vet, kanske lika bra som den sjuka själf, hur liten utsikten till skötsel och hvila är. Äfven om tillfälle därtill skulle gifvas, så hur skulle hon kunna lämna hemmet och barnen?

En bröstsjuk mor beskref en gång sitt besök hos läkaren, då han konstaterat tuberkulos, och hur denna underrättelse grep henne. — »Jag vet inte hur jag kom hem», berättade hon, »det var som om jag haft

bly i fötterna — det var midt på dagen och jag vet att solen sken, men ändå var det, som om jag famlat mig fram i ett mörker, som aldrig kunde skingras. Och det grät inom mig: barnen, barnen! Hvad skulle det bli af dem! Doktorn hade sagt, att jag skulle vara försiktig, eljes kunde jag smitta barnen.

Försiktig! Jag har den lilla vid bröstet — och de andra sofva i samma rum — vi ha ju bara det enda — hur skulle de kunna skyddas för smitta? Kanske skall jag se det ena efter det andra sjuka och dö, innan jag själf hinner bli färdig, och under alla åren kampen pågår skall jag pinas af tanken, att det är min skuld. Och äfven om de lefva och undgå sjukdom, så hurudant blir väl hemmet? Fattigare och sämre skött för hvarje dag — och ingen som hjälper.»

Anna-Greta.

Barnen fingo den hjälp modern bad om, och lilla Anna-Greta, hvars bild vi här se, är ett af de räddade födelsedagsbarnen.

Dessa förhållanden var det, som gáfvo anledning till anordnande af en sommarkoloni i Råflanda — en timmes järnvägsresa från Göteborg — för barn till lungsjuka föräldrar. Därmed afsågs såväl att ge barnen välbehöflig rekreation, som att de icke skulle vara till hinder för far eller mor att vårda sin hälsa under några veckor, om tillfälle därtill kunde yppas.

Det var ett 30-tal barn — alla från hem där lungsjuka funnos — som en vacker junidag år 1906 flockades omkring en »syster» nere vid Bergslagernas järnvägsstation i Göteborg för att fara till landet, tack vare enskilda personers gifmildhet.

Det var nästan som att bevittna ett underverk att se den snabba förändring flera af barnen undergingo. Dessa voro visserligen »friska», d. v. s. fria från tuberkulos, men hvar och en, som har någon erfarenhet af sjukdom i arbetarhem, hur den framkallar fattigdom med åtföljande trångboddhet och ohygien, vet nog, att barnen i allmänhet äro ganska klena.

Men endast ett par veckors landluft, solsken och tillräcklig, närande föda gjorde gråbleka, insjunkna kinder runda och blomstrande, den lidande uppsynen blef glad och hoppfull, förstämningen byttes i glädje och muntherhet.

Kolonien var endast afsedd för sommaren, men så nådde mig — i Hornbæk, där jag då befann mig — ett nödrop från syster Karin — öfversköterskan å Hemmet för lungsjuka å Stampen i Göteborg: »Pen-

garna äro slut, men det fins ett 10-tal barn, som omöjligt kunna hemsändas. Hvad är att göra?»

Följande dag erhöll hon svaret: »Hyr öfver vintern — pengar ska' komma!»

En artikel i »Politiken» om en dansk musikdirektör Schiött — med anledning af hans 80:de födelsedag — hvari hans lika själfupppoffrande som originella sätt att bistå lidande medmänniskor omtalades, väckte en idé. Dir. S. brukade uppsöka rika personer på deras födelsedag och be om en gåfva till föreningen »Snik» (= Skjult Nød i Köbenhavn).

Idén kunde utnyttjas men i annan form — och så fingo vi hemmet »Födelsedagen», som till stor del underhålles genom födelsedagsgåfvor af olika valör — från en krona i vanligaste fall till fem, tio eller till och med tjugo kronor.

Namninsamlingen tillgick på följande sätt: Ett par hundra bref trycktes, i ena hörnet prydda med en kerub »fager i röda rosor» — lånad ur Gierta Henkel-Trapps »Gamla sångerskan» — och med följande uppmaning:

”FÖDELSEDAGEN”

TILL ETT HEM MED DETTA NAMN FÖR
LUNGSJUKA FÖRÄLDRARS BARN

LOFVA UNDERTECKNADE ATT PÅ SIN
FÖDELSEDAG SKÄNKA EN GÅFVA AF
MINST 1 KRONA.

FÖR MEDELNS ANVÄNDNING ANSVARA:

Hvar och en som antecknar sig — namn, adress, födelsedag och summans storlek i därför afsedda kolumner — erhåller på sin födelsedag en postanvisnings-

»Födelsedagsbarn.»

blankett, ställd till Födelsedagens kassör — i Göteborg fru Lydia Hård af Segerstad — samt ett gratulationskort »fager i röda rosor».

Det har gått ofantligt lätt att få namn — ofta hela familjer, t. o. m. barnet i vaggan. Inkomsterna kunna uppgå till öfver 200 kr. pr månad.

För att trygga hemmets ekonomi och allmänhetens förtröende till det nya företaget åtog sällskapet Myrorna sig dess förvaltning och upptog »Födelsedagen» som sitt barnhem n:o 7.

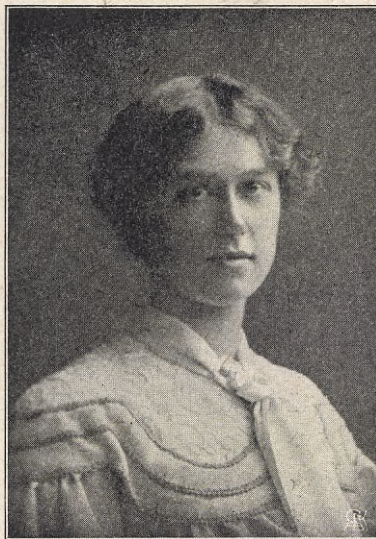
Det visade sig snart nödvändigt att få hemmet under eget tak. Bidrag från Förstamajblomman — 4,000 kr. — och från Svenska nationalföreningen mot tuberkulos — 5,000 kr. — möjliggjorde inköp af gården Berg i Räflanda.

För närvarande vårdas å Födelsedagen 22 barn, hvilket antal vi hoppas kunna i det närmaste fördubbla öfver sommaren. För i medeltal 25 barn kan kostnaden beräknas till ungefär 6,000 kronor pr år.

Skulle födelsedagsidén icke kunna komma äfven andra platser i vårt land tillgodo? I de lungsjukas hem finnas så många små tynande blomster, som behöfva omplanteras i annan jord, där de få luft och sol och en mors omvårdnad. Skulle ett mindre samhälle icke kunna åstadkomma ett hem, så kan det upprätta en dispensär, där ett barn kan få en säng, så det slipper dela sofplats med en sjuk. En sjuk kan få mjölk, kan få ved, en filt, ett par lakan o. s. v. Men låt födelsedagsidén få komma de *bröstsjuka* tillgodo. (Jag har mig bekant, att denna önskan icke på ett håll åtminstone beaktats, hvilket är att beklaga.)

I juni kan »Födelsedagen» fira tvåårsdag och göra det med odelad glädje. Motigheterna ha varit så försvinnande små mot framgången. Så vidt möjligt söker hemmet ställa det bra för barnen, sedan de lämnat detsamma. Åt sådana, som sakna anhöriga att komma till, anskaffas lämpliga hem, hvilket underlättas genom sällskapet Myrornas öfriga barnhem. Önskemålet är att »Födelsedagen» skulle kunna bli ett slags depôt, hvarifrån barnen sedan kunde utlämnas till goda hem

i trakten. Det högt belägna skogslandskapet borde lämpa sig synnerligen väl för detta ändamål. Att skicka de små tillbaka till enrumslägenheten och grändernas lekplats skulle göra hjälpen till fullkomligt ogjordt arbete.

Lydia Hård af Segerstad
»Födelsedagens» inspektris och kassör.

Orsaken till den enastående framgången inom hemmet får tillskrifvas den ovanligt dugande föreståndarinnan — fröken Emma Andersson — och inspektrisen fru Lydia Hård af Segerstad, som har att hålla reda på icke endast Hemmets »födelsedagsbarn» utan äfven hela stadens, och som gör det med lif och lust och fart och framför allt med varmaste medkänsla för de små. Önskas vidare upplysningar, lämnar fru H. sådana.

Meningen med denna artikel hoppas jag blifvit klargjord nämligen: locka till efterföljd. Vi skulle kunna få »Födelsedagshem» landet rundt. Medlet är så enkelt och billigt i förhållande till resultatet; satt i samband med den ännu enklare och ännu billigare idén — Förstamajblomman — skulle ju ännu kraftigare verkan kunna uppnås. Och så är detta ett arbete vi kvinnor ha *rättighet* att utföra i afvaktan på att ansvarskänslan skall vakna hos dem, som ensamma ha bestämmanderätt i samhället.

Till dess få *vi* söka fylla vår plikt på det enda sätt, som står till buds, mot vår nästa, mot vårt folk och vårt land, i kampen mot folkfienden — tuberkulosen.

FRIGGA CARLBERG.

Tvänne manliga synpunkter.

Skälen för och emot kvinnans politiska rösträtt äro väl för hundrade gången genomtröskade — nu senast under den ovanligt pigga debatten i Stockholms Dagblad med anledning af Annie Åkerhielms uppsats »Kvinnornas politiska mognad». Redaktör Adolf Hallgrens broschyr »Kvinnorösträttens konsekvenslinjer» framkallade en mängd meningsfränder och eftersägare. Förmodligen funnos de till förut, fastän de höllo sig tysta och afvaktande. Bara *en* börjar, så går det sedan lättare för de andra. Friherrinnan Åkerhielm hör, det måste rättvisligen erkännas, icke till eftersägarna,

ty hon hade redan i mars 1906 i St. D:s spalter ett uttalande, som i det väsentliga sammanfaller med hennes senast publicerade. Så att hos henne synas »konsekvenslinjerna» klart nog.

Det har förut måhända ansetts mindre frisinadt att vilja vägra kvinnorna en rätt, som de i dessa tider på ett rent af storslaget sätt bereda sig att på bästa sätt använda — när de en gång få den. Och »liberala» vilja ju de flesta kalla sig. Sedan isen emellertid nu är bruten, har det nästan blifvit en smula modernt att uppträda som kvinnorösträttens

motståndare, och aldrig har frågan vrängts och vridits på alla håll som nu. Däri ligger för öfrigt intet ondt, tvärtom. Först och främst bör naturligtvis en fråga af denna omfattning och vikt underkastas den mest sorgfälliga och ingående pröfning, och för det andra har saken, från vår sida sedt, endast vunnit därpå, enär det ändtligen uppdykande motståndet fördubblat vår energi och verkat uppryckande på en hel del håll, där rösträttsarbetet nästan varit på väg att sakteliga slumra in. Och så kunna tiderna ändra sig: medan somliga män ifrigt förfäktat den åsikten, att den nya »oberäkneliga och odisciplinerade» väljarkåren skulle kasta oss in i någon förskräcklig äfventyrspolitik vis-à-vis utlandet, och andra den diametralt motsatta: att den väl disciplinerade hären af socialistiskt tänkande kvinnor skulle komma att fördubbla antalet socialister vid valurnorna, kommer motståndet numera i lika hög grad från verkligt liberalt håll, där man i princip väl kan hylla åsikten om kvinnans rätt till fullt medborgarskap, men där man samtidigt fruktar att hennes deltagande i vårt politiska lif skall komma att vålla det farligaste af allt: *reaktion*. Denna åsikt, ehuru icke mycket debatterad i pressen, uttalas ofta samtalsvis och är otvifvelaktigt ej så litet utbredd. Den stöder sig på det sakförhållandet, att kvinnan, öfver hufvud taget i följd af sitt temperament, och den gifta, såsom varande hemmets och barnens speciella vårdarinna, skulle visa sig äga en mera samhällsbevarande läggning än flertalet män. Och det ligger en obestriddlig sanning häruti. Vi äro i stort sedt konservativare än männen, och det lyckas ej att komma undan med den i förstone så sannt klingande försäkringen, att det bland oss skall komma att finnas representanter för alla åskådningar — precis som bland männen. Därför frukta också framstegsvännerna sig storligen. Men, om man skall våga en spådom i en så vansklighetsfull fråga, månne ej de organiserade industriarbetarnas och öfver hufvud taget socialistkvinnornas förmodligen ganska jämna uppmarsch kommer att verka reglerande på den alltför stora betänksamheten? Detta var den ena synpunkten.

Den andra är svårare att komma till lufs, enär den stöder sig på något så oåtkomligt som en känsla. De flesta män frukta, att kvinnan genom sitt del-

tagande i det politiska lifvet skulle komma att förlora sin kvinnlighet, detta obeskrifbara »je ne sais quoi», utan hvilket hon i mannens ögon är ett monstrum, någonting fränstötande, osympatiskt. Denna kvinnlighet behöfver icke med nödvändighet betyda rena, rama koketteriet eller det viktiga sysslandet med lifvets alla petitesseer, som af åtskilliga betraktas som bevis på »äkta kvinnlighet», ej heller den mera robusta kvinnlighet, som tar sig uttryck i ett allt uppslukande intresse för köket och barnkammaren. Det är snarare någonting mjukt, odefinierbart, som man icke kan förmå en manlig individ att förklara, men som han »känner». Denna synpunkt bör i alla händelser ej bagatelliseras, ty den är betydelsefullare än mången tror. Männen resonnera nämligen i detta fall ej med hufvudet. Och den amerikanske senatoren, som år 1887 förklarar att han vid sin hemkomst från »den skådeplats, där männen täfla med hvarandra om denna lumpna världs s. k. belöningar» ej önskar »mottagas med någon kvinnlig politisk beskyddares manliga famntag, utan att få mötas af en sann kvinnas allvarliga, kärleksfulla blick», har säkert än i dag många meningsfränder. Men det intresse en kvinna kommer att på lediga stunder ägna allmänna frågor yttrar sig måhända däri, att hon läser igenom tidningens ledare i stället för dess moderevy och studerar en broschyr i stället för följetongen, bevistar ett eller ett par valmöten hvart tredje år och aflämnar sin röstsedel lika ofta — med ett ord, ungefär lika mycket tid och lika många tankar som genomsnittsmännen har tillfälle att ägna hithörande frågor. Det är detta vi ej kunna förstå: hvarför skall kvinnlighetens »bouquet» nödvändigtvis behöfva förflyktigas i följd af ett dylikt deltagande i allmänna angelägenheter, under förutsättning att man ej sätter likhetstecken mellan kvinnlighet och barnslig ovetenhet? Manliga yrkespolitici ha vi här i landet tämligen ondt om. De kvinnliga lära — lyckligtvis — bli ännu färre. Är det sådana man fruktar?

Frågar man tio frisinna män om deras ståndpunkt i den kvinnliga rösträttsfrågan, torde nio af dem svara: »Vi erkänna rättfärdighetskrafvet, men vi frukta konsekvenserna».

ELSA ALKMAN.

Redovisning för influtna penningbidrag till det kvinnliga rösträttsarbetet.

Fru Anna Tamm, f. af Wetterstedt, Stockholm	Kr. 100:—	Transport	Kr. 345:—
Fru Siri Holm	» 10:—	Fröken Eva B. (g. fröken A. Whitlock), Stockholm	» 200:—
Fröken M. E. L—d	» 10:—	Fru Emilia Broomé	» 50:—
Doktor Karolina Widerström	» 25:—	Fröken Eva Dahlström, Fagersta	» 10:—
Fröken J. B—r	» 100:—	Fru Albertina Rönqvist, Uddevalla	» 5:—
Fröken Hulda Lundin	» 100:—	Fröken Helena Munktell, Stockholm	» 100:—
Transport	Kr. 345:—	Summa	Kr. 710:—

Namnet Dagny

symboliserar den svenska kvinnorörelsens mål: Dag-ny eller Ny dag för den svenska kvinnan: fulla medborgerliga rättigheter och fullt medborgerligt ansvar.

Verksammare skyddslagstiftning i Tyskland för arbetande mödrar.

Den för sitt arbete på det sociala området välbekanta fru Minna Schmidt-Bürkly, Berlin, har inlämnat en petition till tyska riksdagen samt till den preussiska landtdagens båda kamrar om införande af verksammare skyddslagar för arbetande kvinnor, som skola blifva mödrar, detta i samband med sjukförsäkring, samt om moderskapsförsäkring.

Hon begär däri följande lagliga bestämmelser:

1. Förbud utan undantag för aflönadt arbete de sista fyra veckorna före nedkomsten.

2. Förbud för aflönadt arbete de första sex veckorna efter barnets födelse.

3. Under den tid af arbetslöshet, som uppstår genom dessa förbud skall ett moderskaps- och sjukunderstöd utbetalas uppgående till ett belopp af tre fjärdedelar af lönen, tillika med fri barnmorskebehandling samt fri läkarehjälp.

4. För möjliggörande af dylik sjukförsäkring fordras genomgripande reformer och en planmässig organisation, och bör staten göra ett tillskott till densamma.

5. Moderskapsförsäkringen skulle efterhand utsträckas till alla i åkerbruksarbete, skogshushållning, husindustri och hemarbete anställda.

6. För att uppmuntra mödrarne till att själfva amma sina barn, skulle särskilda s. k. digifningspremier utbetalas.

I petitionen framhålles, att det är en plikt såväl ur humanitär som ur statsekonomisk synpunkt att söka skydda de blifvande mödrarna för farorna af ett strängt och ihållande arbete omedelbart före och efter barnets födelse. Att lagar i denna riktning blifva allt mer nödvändiga framhålles genom påpekande af det faktum att allt flera kvinnor ägna sig åt förvärfvarsarbete, så att då år 1885 lagen om sjukförsäkring trädde i kraft, två

tredjedels miljon arbetande kvinnor inskrefvos i sjuk-kassorna, år 1904 däremot antalet stigit till två och två tredjedels miljon, således öfver fyrdubblats.

Den kommitté, som behandlat petitionen, enades i att begära:

»Att riksdagen ville besluta att öfverlämna till rikskanslerns pröfvande den petition, som inlämnats af fru Schmidt-Bürkly, angående införande af verksammare skyddslagar för arbetande mödrar.»

Riksdagen har den 1 februari mottagit detta uppdrag. Det är således antagligt, att frågan kommer att lösas i riktning af det gjorda förslaget.

* * *

För oss har delvis samma fråga gjorts aktuell genom herr Edv. Wavrinskys motion om moderskapsförsäkring under statens medverkan, hvilken riksdagen beslutit att i skrifvelse till K. M:t anbefalla till undersökning. Denna såväl för individerna som nationen i sin helhet viktiga reform, bör väl kunna bringas till en lösning. Det i Tyskland framlagda förslaget kombinerar på ett lyckligt sätt skyddslagstiftning med sjukförsäkring och understöd. I detta sammanhang kan lämpligen anföras kejsar Wilhelms yttrande vid den internationella kongressen för arbetareskydd i Berlin 1890: »Arbetsförbud för barnaföderskor hänger oskiljaktigt tillsammans med rasens höjande. Vid denna fråga får penningen icke spela någon roll.» I detta uttalande ligger själfva lösningen af frågan. Skyddslagstiftning för de arbetande mödrarna till deras och deras barns bästa, men samtidigt tillräckligt sjukförsäkringsunderstöd, att de ej lida mera skada genom borttagandet af sin arbetsförtjänst än genom ett arbete, som gifver dem de för denna deras existens nödiga medlen.

PRENUMERATIONSPRIS.

DAGNY utkommer hvarje torsdag i ett häfte på 12 à 16 sidor.

Tidningens pris, postarvode inberäknadt, är för helt år kr. 4: 50, halft år kr. 2: 50, ett kvartal kr. 1: 25. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Annonser mottagas å tidningens expedition, 51 Mäster Samuelsgatan, Stockholm.

I alla redaktionella angelägenheter torde man hänvända sig till redaktören, fröken Ellen Kleman, under expeditionens adress.

Ju större spridning

Dagny erhåller, med desto mer bemyndigande kan den föra den svenska kvinnorörelsens talan och för densamma kräfva gehör. Prenumerera därför själf på Dagny och verka för spridningen af den i Eder omgivning.

In Memoriam.

Dorothea Christensen.

Dessa ord öfver Dorothea Christensens namn väcka hennes många svenska vänners bestörtning! Ännu för tre veckor sedan kom ett af hennes varma, liffulla bref, däri hon, meddelar att det långa arbete hvori hon verksamt deltagit, nu hade afslutats. Invald jämte en annan kvinna¹⁾ och tre män i den stortingskommitté,

som tillsatts för att utarbeta förslag tillordnande af undervisning för den jordbrukande befolkningens kvinnor, meddelade hon med glädje, att »Indstillingen» nu hade inlämnats och sände ett profexemplar. Hvad hon däri uttalar bl. a. om den flyttande skolkökslärarinnans verksamhet, är så varmt och väckande, att det borde ristas i minne och hjärta hos alla, som ägna sig åt detta kräfvande kall.

Detta blef således hennes *sista* arbete för den sak, som i henne allt från 80-talet haft en outtröttlig vän och förkämpe!

Det första skolköket i Norge, tillkommet i Sandefjord för det dubbla ändamålet att bereda fattiga skolbarn en närande middag och samtidigt undervisa de äldre flickorna i husliga sysslor, sattes i gång af henne. Det var hon, som tillsammans med fröken Helgesen utarbetade den kokbok för skolkök, utkommen i öfver 60,000 ex., som alltjämt användes vid de flesta folkskolans skolkök. Men ej nog härmed, hon var ock verksam i att få till stånd ordnad undervisning för handelsflottans kokkar, och den skola, som för ändamålet upprättades i Sandefjord, var, som allt, där hennes inflytande gjorde sig gällande, en verklig mönsterskola och ytterst praktisk. Föreståndaren, en vidtberest och erfaren stuert, erhöi af fru Christensen värdefull hjälp, då han utarbetade sin förträffliga kokbok »Stuerten» (Aschehougs förlag). Öfverallt finna vi henne hjälpare och uppmuntrande — så ock när den första »Vandrekursen» utsändes i Larviks amt, något år förrän denna verksamhet började i Sverige. »Hjemmenes Vel,» denna stora sammanslutning af kvinnor landet rundt — den var dock kanske hennes älsklingskapelse!

Det är ett rikt lif, fylldt af ädel verksamhet för

¹⁾ I den kommitté, som här tillsatts för samma ändamål, sitta inga kvinnor!

hem, hembygd och fosterland, som nu slutat. Men Dorothea Christensens minne skall lefva äfven i det grannland, där hon med varmt intresse följde och uppmuntrade allt arbete, som afsåg *dugligare husmödrar, bättre hem*²⁾ — ej glömmes hon af de många svenska lärarinnor, som hon gästfritt mottog i sitt eget hem, då de kommo för att se och lära. Hon var outtröttlig att lämna dem hjälp och anvisningar!

Genom ett utdrag af hennes sista bref, som här nedan meddelas, framstår hennes rika, varma natur i klarare ljus än dessa yttre konturer kunna angifva.

L. L.

* * *

»Nei, jeg har nok skrevet min siste Artikel, og noget har naad did jeg sigtede — Gud være Tak i sin Naadel! Nu dør jeg i Løbet af nogle Uger, og Sjælen længes op til Lysenes Rige, endda jeg har det saa godt, saa godt. Solen strømmer ind over mig fra den friske Fjord, og Kjærlighed udøses over mig fra alle Kanter. Jeg har været et lykkeligt Menneske. Og her er Fest i Huset. Min Søn er hos mig nogle Dage og hans Kjærlighed og de andres gjør saa godt. Du faar holde mig à jour til det siste, men lange Epistler ser du ikke mere. Tak for det vi har været for hinanden alle Aarene opigjennem» — — —

Så löd Dorothea Christensens sista hälsning, skriven fjorton dagar före hennes död till hennes vän och medarbeterska, fröken Helga Helgesen. Det var afskedet af ett långt verksamt lif. Det var hon, som det ofvan berättats, som tillsammans med fröknarne Helgesen och Wulfsberg verkliggjorde skolköksidéen i Norge. Hon var ständigt intresserad af allt, som sammanhängde med husmoderskapet och hemmet. Det var hon, som först framkastade idéen om att husmödrarna till hemmens bästa borde sluta sig tillsammans för att tillvarataga gemensamma intressen, och så blef den, såsom hennes älsklingskapelse betecknade, föreningen »Hjemmenes Vel» stiftad, hvilken nu kan se tillbaka på en 10-årig verksamhet.

I sin hemort, Sandefjord, arbetade hon ifrigt på torghandelns ordnande, och lyckades genomföra borttagandet af uppköpare och mellanhänder, så att husmödrarna kunde göra sina uppköp direkt hos bönderna,

²⁾ Hon följde utvecklingen hos oss på *alla* områden med lifligt intresse. I ett af sina sista bref skrifer hon: »Jeg har læst Selma Lagerlöfs læsebog. Hvad den er for et mesterverk, og hvad den vil komme til at opelske Kjærligheden til Fædrelandet og til alt godt i den opvexende slægt. Ock om vi havde en hos os som bare kunde gjøre det Halvparten saa godt, men det findes kun en Selma Lagerlöf i hele den vide verden. I behøver ikke at gaa langt for at finde den, der bør ha Nobelprisen.»

Schering & Lindberg, Skylt-, Dekorations- o. Rumsmålare.
Möbellackering utföres äfven. Kostnadsförslag på begäran.
Jakobsbergsgatan 43. * Allm. tel. 217 09. ===== OBS.! Vålgjordt arbete! Moderata priser! =====

till bägge parternas ömsesidiga båtnad. Vidare har Sandefjord henne att tacka för sina arbetsstugor, väfstugor, en sanitetsförening, folkbibliotek, hemslojdens uppblomstring m. m. Ständigt verksam och initiativtagande i arbete utåt, var hemmet dock alltid för henne det centrala, och de reformer i olika riktningar,

som hon lyckades genomföra, gällde ju i första hand husmödrarna.

Huru högt uppskattad och älskad hon var af dem, med hvilka hon kommit i personlig beröring, framgår af de varmt kända inledningsord, som här ofvan nedskrifvits af en af hennes svenska vänner.

Florence Nightingale hedersborgare i London.

Som bekant har miss Florence Nightingale i dagarna blifvit utnämnd till hedersborgare i London. Endast en kvinna har före henne fått mottaga denna ärebetygelse, nämligen den nu aflidna miljonärskan och baronessan Burdett-Coutts, som för sina talrika barmhertighetsverks skull år 1872 blef utkorad till hedersborgare. Miss Nightingale, som nästan kan betecknas som nationalhjältinna, går nu på sitt åttionde år. Hennes hälsotillstånd tillåter henne icke att infinna sig i rådhuset. Men enligt gammal tradition är den personliga närvaron nödvändig för att mottaga själfva hedersborgarebrevet; den släkting, som nu representerade miss Nightingale, måste därför nöja sig med en afskrift af rådets beslut. Vanligen öfverräckes urkunden i ett skrin, hvars värde i genomsnitt stiger till 18,000 kronor; miss Nightingale har, liksom förut »general» Booth, bedt att få välja ett anspråks-

lösare fodral och donera de återstående pengarna till sjuksköterskeanstalter.

Hedersborgareskapet är en högt värderad och mycket eftersträfvad utmärkelse. En måttstock på den nyaste hedersborgarens förtjänster lämnar en jämförelse mellan sjuksköterskorna under drottning Victorias första regeringsår och våra dagars »nurses». Forna dagars sjuksköterska var ofta en rå och obildad kvinna och yrket var faktiskt mycket litet ansedt, för miss Nightingale, en dam af god familj, fordrades det inte så litet moraliskt mod för att på allvar ägna sig åt det. Huru annorlunda är det ej i dag — till stor del tack vare miss Nightingales verksamhet.

Den nya sjukskötersketypen är till stor del hennes verk, den sorgfälligt utbildade, goda och vänliga kvinnan, som ägnar sitt lif åt ett uppoffrande arbete i den lidande mänsklighetens tjänst.

Den gamla Eva.

På konciliet i Mâcon år 585 diskuterades frågan: Är kvinnan mänska? Och det otroliga skedde — spörsmålet bejakades, fast säkerligen med knapp majoritet. Aldrig har ett kyrkomötesutslag visat sig kraftlösare. Problemet intresserade tills vidare endast de skriftlärda och spetsfundiga, och när det förlidit sekel togs upp som en mänsklighetens lifsfråga, hade de liberala fäderna i Mâcon mist all auktoritet. Kanske skall tjugonde århundradet ha samlats till historien, innan den profana massmötesdiskussionen, som otymplig och förvirrad tänjer ut sig från decennium till decennium, hinner till resolutionsstadiet.

Ett allvarsamt hinder för klarhets uppnående ligger i den bland kvinnorna numera härskande tendensen att skjuta måconfrågan, den enda stora kvinnofrågan, åt sidan. Upptagna af ordande om praktiska detaljer, lyssna de förströdda till den manstarka kör, som regelbundet bemöter deras andraganden med den outslitliga skolastiker-vitsen *Mulier non homo*, och svara undvikande med en uppräknig af de karaktäristika, som en uråldrig allmän opinion tilldelat kvinnan.

Jag vill hoppas, att någon listig beräkning gömmer sig i denna skenbart så meningslösa taktik. Helt visst är det för att lugna och vilseleda vedersakarna som man

nu rehabiliterar den misstänkta gamla Eva. Vål insmugglad i motståndarlägret, skall hon afslöja sig som en attrapp lik den ödesdigra trähäst, hvarmed grekerna intogo Priamos' stad. Det kunde dock hända, att anslaget misslyckas, ty mången besinningsfull trojan yppar i tidningsinsändare sin grundade fruktan för danaernas skänker...

Ur detta meningskrigs förbryllande virrvarr hör man med lättnad en eller annan klar och myndig stämman höja sig, återkallande till ordningen och erinrande om den principfråga, som framför allt annat kräver afgörande. En sådan röst var Weiningers, men den kom som från en annan värld och kunde icke inverka på denna. För en så obemängd, så måttlös idealitet finns icke rum i mänskliga förhållanden, och enhvar, som värderar sitt lif, gör bäst i att med afsky vända den ryggen. Männen skola sent förlåta den ljungande bildstormaren, som slog i flisor deras dyrbaraste skapelse, den gamla Eva, men kvinnorna kunna en gång, ifall de rätt besinna sig, med ett tillfredsställt leende se tillbaka på förödelser. Men dit är det långt och föga rådligt vore det att under nu rådande stämning anbefalla »Geschlecht und Charakter» som handbok för kvinnorörelsen.

Men det finns en nyare bok, äfven den från Wien, som synes mig utomordentligt lämpad för en dylik upp-

Lungsot kan botas. Fru Hedvig Lindholm-Eneroth, postadr., bostad och behandlingslokal: Birger Jarlsgat. 110, Stockholm, (A. T. 11529, R. T. 10219) emottager och behandlar därstädes och på sitt sjukhem i Holmsjö (Blekinge) lungsiktiga enligt sin med hittills enastående goda resultat pröfvade metod. — Några intyg om de af mig vunna resultaten till Sept. 1906 finnas att läsa i min bok **Lungsot kan botas**, hvilken sändes gratis mot porto. — För de i landsorten boende patienterna ordnas behandlingen så, att jag tillsänder dem min medicin och förhållningsordinationer.

gift — Rosa Mayreders gedigna essaysamling *Zur Kritik der Weiblichkeit*. Denna författarinna vet på pricken hvilka de egentliga problemen äro och från hvilken sida man bör ta fatt på dem. Hon befattar sig icke med annat än väsentligheter. Väpnad med lärdom, tålmod och skoladt skarpsinne går hon lös på grundfrågan: Är kvinnan mänska? och sedan hon ur såväl fysiologiska som psykologiska fakta framdragit material till ett jakande svar, tar hon lika grundligt och vidsynt itu med de omhvälfvande konsekvenserna af denna insikt. Hon är logiker och icke agitator — om »die Frauenbewegung» talar hon beständigt som en utomstående, om än med fullaste sympati.

Tillbakavisande yrkesfysiologers och dilettantpsykologers burleskt motsägende och sällan af passion för vetenskaplig sanning inspirerade försök att pressa in kvinnan med hull och hår i könsbestämningens ram, accepterar författarinna på särdeles starka grunder — hon börjar undersökningen bokstafligen *ab ovo* — teorin om »den teleologiska könsdifferensieringen». Från »naturens» synpunkt kan könsindelningen icke ha annat syfte än släktets fortplantning och därtill behöfs näppeligen så invecklad och dyrbar apparat som en hel mänska med alla organ och förmögenheter.

Så snart forskaren överskrider den primitiva könslighetens begränsade område, beträder han »de obegränsade möjligheternas land», *mänskans* region. Där snubbla alla medsläpade zoologiska teorier, där kantstötas alla hemslöjdade ideal. Tallösa genier och rättskaffens medelmåttor ha ömkligen omkommit i dessa obanade marker.

Rosa Mayreder skrider fram lugnt och uppmärksamt spejande, vägledd af en högt uppodlad instinkt och — väl att märka — icke belamrad med otillbörlig packning. Hennes oförvillade ögon skilja med lätthet hägringar från realiteter. Det kan inte falla henne in att kopiera något kvinnoideal, hon gör sina studier efter levande modell. Denna metod frapperar som en dristig nyhet; kvinnoforskare ha för sed att utgå från en typ, en abstraktion, ett fantasimonstrum och grundliga män rådfråga gärna Aristoteles och Paulus, som gällde det att rekonstruera någon utdöd djurart. Rosa Mayreder målar aldrig kvinnan sådan hon var eller är eller bör bli, men hon suggererar fram en föreställning om alla kvinnlighetens oändligt skiftande kombinationer i just detta kulturögonblick.

I och med det att kvinnan erkännes som mänska, tillskrifver man henne alla andliga möjligheter, uppnådda och anade. För mänskan böra vi hälst akta oss att fixera en gräns. Det är nog, att naturen verkar i denna restriktiva riktning. De artificiella skrankor af tänkesätt och griller, som rests kring det våra förfäder med fysiologiskt galanteri kallade »könet», ta sig icke imponerande ut, när Rosa Mayreder riktar sitt förnufts strålkastare på dem.

Det nu med kramplik fanatism förhäriligade moderskapet betraktar hon med uppfriskande kyla. I de djupa lagren råder väl ännu — och med fog — Genesis' uppfattning af detta naturfenomen som ett syndastraff, och

lätt blir det inte att uttänka någon rimligare tolkning. Rosa Mayreder finner kulturkvinnornas vidskepliga extas inför moderskapet svagt motiverad. Dogmen om moderskapet som »det centrala i kvinnans väsen» kan icke bestå tillsammans med erkännandet af hennes fulla mänskorätt, och i förbigående antyder författarinna, att den dåligt passar ihop äfven med de politiska rättigheter man i detta tecken kräver.

Till moderskapskapitlet har hon välbetänt fogat ett »bihang om uppfostran», strålände af gyllne ord. I polemik mot »Barnets århundrade» sönderrifver hon obarmhärtigt mödrarnas nyväfda pedagogiska illusioner och förvisar barnuppfostran till dess rätta blygsamma plats: ett meddelande af handgrepp och konvensansregler. Hvad som försökes därutöver är af ondo, när det gäller barn med begåfning och karaktär, likgiltigt när det gäller dumma och svaga. Den moder, som enligt Ellen Keys fordran känner sig inför sitt barn som vetenskapsmannen inför sina forskningar, konstnären inför sitt verk, är behäftad med ett maniakaliskt öfvermod, och för visso drabbar henne straffet genom hennes »konstverk». En mänska, som deponerar sin personlighet i ett främmande väsen, sitt barn, säljer sin själ. Å andra sidan vinner moderskapet en tragisk gloria: genom sin hjälplöshet, sin vanmäktiga kärlek, sin dunkla skuldkänsla. Men endast om denna tragik accepteras och icke afvärjes med lättfärdiga illusioner.

Den osentimentala författarinna fortfar att beströ sin stig med spillror af idoler. Så fort hon skymtar en sanktionerad idealtyp, vaknar hennes kritik, förfärande omutlig men alltid lika måttfull och urban i form. Hon följer normbildens tillbaka genom seklerna, antecknar modifikationerna och röjer slutligen namnet på den konstnär, hvars hand hon sparat i verket.

Han, som har äran af de mönsterkompositioner, hvilka hon sammanfattar under »den sköna kvinnlighetens kanon», heter »der herrische Erotiker». Han upptar väldig plats på jorden och förekommer i alla samhällsklasser, alla intelligensgrader. Blott ett är konstant hos honom: könslivets urtidsaktiga primitivitet. På lägsta stadiet är han ett harmoniskt och i sitt slag vackert djur, men med stigande kultur och andlig växt splittras han på ett ödesdigert sätt. Den ouppodlade punkten i hans väsen blir ett sår, som smittar de ädlare delarna. Är han diktare, så skriker han som Strindberg och rasar med okvädinsord mot en imaginär varelse, som stiger fram i hans hallucinationer och som han kallar »kvinnan», icke anande att han förföljer en själfgjord personifikation af sin egen sjukdom.

Tiderna bli allt sämre för »der herrische Erotiker»: nevrastenisk och förvekligad af öfverkultur klagar han gråtmildt öfver idealens flykt, öfver den sanna kvinnans försvinnande från jorden.

Författarinna håller visserligen för troligt, att ännu de flesta kvinnor utbilda sig någorlunda efter denne gamle Adams program, i respekt för »die starke Faust», och hon ansluter sig, hvad såväl kvinnor som män beträffar, till Kants resignerade utlåtande: »Frågas det, om

mänskligheten är att anse som en god eller dålig ras, så måste jag tillstå, att den är inte mycket att skryta med». Men hon med sin ihärdigt följdriktiga individualism måste

resolut afvisa alla genomsnittsmänsklighetens missunnsamma anspråk att stifta normer för minoriteterna.

KLARA JOHANSON.

Bref från Danmark.

Redaktionen af Dagny har anmodat mig att redogöra för den kvinnliga rösträttens ställning i Danmark och för den nybildade föreningens »Landsförbund for Kvindes Valgret» verksamhet. Jag lämnar här en kort redogörelse däraf.

År 1904 bildades i Köpenhamn en »Politisk kvindeförening» med fl. d:r fröken Anna Hude som ordförande. Föreningens ändamål var att hålla upplysande föredrag i sociala och politiska ämnen. Endast kvinnor kunde blifva medlemmar. Man insåg emellertid, att om föreningen ville nå längre än till endast upplysningsverksamhet och om den skulle få någon betydelse för agitationen, kunde den icke stå ensam såsom en Köpenhamnsförening, utan måste man då arbeta på att landet rundt upprätta föreningar, som sammanslöte sig i ett gemensamt Landsförbund. På hösten 1906 beslöts då vid en generalförsamling att bilda föreningar ute i landet och »Politisk kvindeförening» antog namnet »Københavns Kvindevalgretsforening» för att därmed angifva, att den såsom Köpenhamnsförening stod vid sidan af men likställd med andra föreningar, som ingingo i Landsförbundet. Samtidigt bestämdes, att män kunde ingå som medlemmar i föreningen.

Man började nu arbetet rundt om i landet under stor tillslutning. Den första af föreningarna bildades i februari 1907 och redan i november hade man hunnit så långt, att det kunde utlysas ett landsmöte i Köpenhamn dit så godt som alla de nybildade föreningarna — tillsammans 40 — sände delegerade. Mötet antog stadgar för »Landsförbundet for Kvinders Valgret» och man bestämde sig för att utgifva en tidning, »Kvindevalgret», såsom organ för förbundet. Landsförbundets uppgift är uteslutande att arbeta för att skaffa kvinnorna full likställighet med männen vid kommunala och politiska val. Styrelsen består af 15 medlemmar från olika delar af landet. Ordförande i Landsförbundet är fru Johanna Rambusch, Sjørup, Jutland.

Nya föreningar hafva alltjämt bildats, så att antalet nu utgör 62 st. med öfver 6,500 medlemmar, däraf öfver 1,400 i Köpenhamnsföreningen. Dess nuvarande ordförande är kand. polyt., fröken Meta Hansen. De skilda föreningarna hafva ifrigt arbetat för att upplysa kvinnorna i sociala och politiska frågor och för att göra dem skickliga att deltaga i det offentliga lifvet. För att gifva en föreställning om karaktären af detta arbete, vill jag nämna de föredrag, som

hållits af Köpenhamnsföreningen: *De olika politiska partiernas program*, hållna af flera framstående politiker, *Försvarsfrågan*, *Kvinnornas äktenskapsrättsliga ställning i den sociala lagstiftningen*, *Lag om kommunala hjälpkassor*, *Kvinnornas kommunala och politiska valrätt i Norge* (hållet af en norska).

De danska kvinnorna hafva nu stor utsikt till att erhålla *kommunal* valrätt och valbarhet på samma villkor som männen genom den förlikning, som nyligen ingåtts mellan regeringspartiet och Landstingets frikonservativa parti; förslaget har gått igenom i Landstinget och kommer att blifva lag, om det äfven går igenom vid alla tre behandlingarna i Folketinget. Som regeringen tillsammans med de moderata, hvilka stödja regeringen, utgöra majoritet i Folketinget, är det allt skäl att antaga, att förslaget blifver lag. Enligt förslaget tillfaller rösträtt alla kommunala skattedragare, som äro öfver 25 år och bosatta i kommunen, och som betalt skatt ett år före det, då valet äger rum. Som skatteåret börjar 1:a april och valen äga rum i mars, måste man således varit bosatt två år i samma kommun för att få rösta. Alla gifta kvinnor, hvilkas män betalt sin skatt, betraktas såsom skattedragare och få därigenom valrätt.

Enligt statistiska beräkningar 1904 antogs det, att det skulle blifva omkring 420,000 manliga och 379,000 kvinnliga väljare. Emellertid visade det sig nu vara 618,000 kvinnor och 553,000 män öfver 25 års ålder. Orsaken till att kvinnorna, trots majoriteten, dock icke kom till att utgöra så många väljare, beror på att det finnes många kvinnor öfver 25 år, som icke betala skatt. Genom kvinnorösträttsföreningarna uppmanas dessa kvinnor ifrigt att deklarerat sig skatteskyldiga.

Hvad den *politiska* rösträtten angår, ser det för närvarande icke ljust ut för kvinnorna. För att den skall kunna genomföras fordras förändring af grundlagen, och för att detta skall kunna ske, måste riksdagen upplösas. Nu uppfattas emellertid upplösning af Landstinget som ett ytterst revolutionärt steg och regeringen hyser stora betänkligheter därvid. Om icke förlikningen i den kommunala rösträttsfrågan kommit till stånd, hade det emellertid varit en oundviklig nödvändighet för regeringen att upplösa Landstinget, och kvinnorna skulle då kunnat hoppas, att grundlagens revidering vid detta tillfälle möjligen ledt till att gifva dem politisk rösträtt. Ty äfven om det i konservativa kretsar icke finnes någon synnerligen stor sympati för den kvinnliga rösträtten, lär det väl dock vara ganska

Andelsbevis i Föreningen Dagny erhållas å tidningens expedition mot återställande af interimskvitto.

svårt att undgå densamma, ty genom att alla partier uttalat sig för att gifva kvinnan kommunal rösträtt, hafva de ju härvidlag i princip erkänt kvinnornas likställighet med mannen. Emellertid är det intet tvifvel om, att såsom sakerna nu stå, kommer just genom-

förändret af det förslag, som skaffar kvinnorna kommunal rösträtt, att framskjuta lösningen af kvinnornas politiska rösträttsfråga på obestämd tid.

Köpenhamn ¹³/₃ 08.

ELNA MUNCH.

Notiser.

Mrs Anna Dutt, född Palme, kommer att inom den närmaste tiden gästa hufvudstaden. Mrs Dutt är, såsom hennes eget familjenamn angifver, född svenska, nu bosatt i Cambridge, och gift med en hinduisk läkare. Mrs Dutt har med stort intresse deltagit i de engelska kvinnornas kamp för politiska rättigheter. På de sociala frågornas område är hon äfven verksamt intresserad. Under sitt besök i Stockholm kommer Mrs Dutt att hålla en kortare serie föredrag öfver kvinnosakens ställning i England.

»**Biograferna och barnuppfostran.**» På initiativ af Landskrona kvinnliga rösträttsförening hade styrelserna för samtliga inom staden arbetande kvinnoföreningar, 11 till antalet, den 7 mars anordnat ett offentligt diskussionsmöte om »Biograferna och barnuppfostran.» Mötet, som var till trängsel besökt, öppnades af seminarieadjunkten fröken Gunhild Linder, som äfven utsågs till ordförande. Diskussionen var synnerligen liflig och opinionen stark mot biografteatrarnas dåliga program. Mötet beslöt en användelse till stadens tre biografägare med begäran om särskilda barnföreställningar med kontroll öfver programmen af en nämnd af lämpliga personer. Kvinnoföreningarna ämna redan gemensamt inlämna en skrifvelse till magistraten med begäran om effektiv kontroll öfver alla biograföreställningar.

De kvinnliga statsbiträdena. Öfver lönerogleringskommitténs bekanta förslag i fråga om fastare anställning för kvinnliga biträden hos statens ämbetsverk och myndigheter har finansministern infortrat vederbörande ämbetsverk och myndigheters yttranden. Af en del af dessa ha uttalanden nu framlagts, af hvilka framgår, att meningarna hos myndigheterna rörande rätta sättet för lösningen af förvarande fråga äro mycket skiftande såväl ur mera allmänt principiell synpunkt som äfven i fråga om detaljerna.

Då flertalet myndigheter ännu ej yttrat sig och förvarande ganska grannliga och ingripande fråga kräffer allsidig belysning, är ej k. proposition i saken att emotse under denna riksdagsperiod.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Malmö—Lund med omnejd hade den 19 dennes sammanträde i Lund, å Wieselgrens minne, under ordförandeskap af fru Anna Lewenhagen.

Till delegerade i kommittén för samarbete med Södra Sveriges byggnadstekniska samfund i fråga om bostäders anordnande utsågos fröken Ebba Lindencrona, fru Selma Bent, fröken Gunny Nelson, Malmö, fru Martina Blidberg och fröken Hulda Malmström, Lund, samt förbundskretsens sekreterare fröken Anna Nilsson. Till representanter för byggnadstekniska samfundet hade förut utsetts: hrr arkitekter Arwidius, Boklund, Melin och Stoltz samt byggmästarna Frans Andersson och Wahlgren. Professor T. Thunberg höll därefter ett med stort intresse åhördt föredrag om »Hygieniska ideal».

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
Fredrika-Bremer-För-
bundets byrå,
54 Drottninggatan,
STOCKHOLM.

Vaksamhet,

Förening för bekämpande af den hvita slafhandeln,
Stockholm, Göteborg,
Tunnelgatan 25, Sten Sturegatan 10,
meddelar råd och varningar åt
unga kvinnor, som resa till ut-
landet samt anskaffar *kostnadsfritt*
tillförlitliga upplysningar om där-
städes erbjudna platser.

OBS! Ej platsanskaffning.

Lediga platser

inom alla områden af för kvinnor
lämpligt arbete annonseras fördelaktig-
ast i Dagny, hvilken, som tidning för
svenska kvinnorörelsen, torde erhålla
den mest vidsträckt spridning landet
rundt.

Annonsförmedlare

pålitliga och välrekommenderade,
önskas för Dagny såväl i landsor-
ten som hufvudstaden. Anmälan å

DAGNYS EXPEDITION,
Mästersamuelsg. 51, Stockholm C.

G. V. Löfgren, Snickerifabrik, 86 Skånegatan 86.

Husreparationer, Kontors- och
Butiksinredningar verkställas
omsorgsfullt till moderata
priser.

OBS! Parkettgolf lagas och bonas.

Pensionat i Rom,

Zanetti, Via Fontanella di Borghese
42. Centralt läge. Billiga priser.
Prospekt å S. Gumælii Annons-
byrå, Stockholm.

Landtbruksskola för Kvinnor,

teoretisk och praktisk, öppnas
1 Maj vid
Kristinehamns Praktiska Skola.
Kursen 6 mån. Begär prospekt.
Carl Pehrson.

Hvar och en,

som inser vikten af att vi kvinnor just nu erhålla ett kraftigt språk-
rör för lösningen af den just nu brännande frågan, *vår politiska*
rösträtt, bör själf prenumerera på Dagny och söka förmå minst en
bland sina bekanta att göra detsamma.

Pristäflan.

Vikten af att ungdomens undervisning i sexuella ting må äga rum genom lämpliga personer, på ett riktigt sätt och på rätt tidpunkt inses numera allmänt. Den första uppgiften härvidlag blir då, att den nuvarande föräldra- och lärargenerationen må kunna skaffa sig nödig sakkunskap för att i sin ordning kunna på ett sakligt och måttfullt, naturligt och taktfullt sätt upplysa de unga på detta ömtåliga område. Med insikt härom har en person anslagit medel till två pris, ett å 1,500 kr. och ett å 750 kr., för den bästa och näst bästa **handledning i sexuell undervisning och uppfostran.**

Innehållet bör vara sakligt och strängt sanningsenligt, fritt från pryderi men även från öfverdrifter och onödiga detaljer; framställningssättet bör vara folkligt, naturligt och vårdadt.

Prisnämnden utgöres af under- teknade läkare.

Manuskript — maskinskrifna eller tydligt handskrifna — insändas anonymt, försedda med ett valspråk eller märke, till dr. A. G. Nyblin, adr. Björnlunda. Författarens namn och adress bifogas i försegladt kuvert, som såsom utanskrift bär samma valspråk eller märke.

Senaste inlämningstid är den 1 November 1908.

Tävlingsanordnarna förbehålla sig förlagsrätt till de prisbelönade tävlingskrifterna äfvensom att få föranstalta omarbetning, om sådant för ändamålet skulle finnas önskvärdt.

Magnus Möller. A. G. Nyblin.
Stockholm. Björnlunda.
Karolina Widerström.
Stockholm.

Kemisk Tvätt. A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

Undervisning i engelska språkets alla branscher.

35 års praktik i utlandet.

Fru C. O. F. Nordenadler,
Drottningholmsvägen 12, 1 1/2 tr.

Extra fina

Dörrskyltar, Stämplar och Sigill

erhållas alltid billigast från

GUSTAV HÅKANSSON

Stockholm. Box 173.

Mästersamuelsgatan 54.

Rodenstamska

Slöjd- och Hushållsskolan, Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslära-
kurs. Slöjdlära-
kurs. Slöjdlära-
kurs.

Resestipendium.

Från en af onämnd gifvare stiftad stipendiefond utdelas under år 1908 ett resestipendium å 1,500 kr. för utrikes studieresa under ett halft år.

Berättigad att söka stipendiet är kvinna, som aflagt medicine licentiatexamen.

Ansökningar, åtföljda af kompetensintyg, studieplan samt präst- och läkarebetyg skola innan 15 April inkomma till

Fredrika-Bremer-Förbundets
stipendienämnd.

Vejbystrands Sjukhem vid Skelderviken

(Barkåkra station, Västkustbanan) för **ben- och körteltuberkulos, rachitis och allm. svaghet, mottager barn och vuxna, dagafgift 4—6,50 kr.** Öppet året om, central uppvärmning, härligt läge i barrskog vid hafvet. Läkare: Dr Ernst Lindahl vid Kronpr. Victorias Kustsanatorium, **Barkåkra.**

För resande till Rivieran

rekommenderas det skandinaviska pensionatet Villa Elsie i San Remo (Norditalien). Pensionatet förestås af en dansk dam. 20 rum och trädgård med utsikt öfver Medelhafvet. Moderata priser.

Nytt i bokhandeln!

Inför heliga släktaflor. Betraktelser framställda till vittnesbörd och uppbyggelse af kontraktsprosten *Fr. Th. L. Asbrink*. Häft. 1 kr., kart. 1: 25.

Pauli andra bref till Timoteus. Korta bibelstudier af *H. C. G. Moule*, biskop af Durham. Bem. öfvers. af *G. S. Löwenhielm* och *Joh. Rönman*. Häft. 1: 75, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

Aktenskap och giftermål. Af *E. C. Harvey-Brooks*. Bem. öfvers. fr. engelskan af *H. Flygare*. Häft. 2: 25, kart. 2: 50, klotb. 3 kr.

Stagen och dock segrare. En berättelse från Konstanz och Böhmen af *D. Alcock*, förf. till »De spanska bröderna» m. fl. ber. Bem. öfvers. från engelskan af *A—i—c*. Första delen häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2 kr. Andra delen häft. 2: 25, kart. 2: 75, klotb. 3 kr.

Bibliotek för de unga: Ungdoms- serien N:o VI.

Katri. Berätt. af *Runa*. Häft. 40 ö.

Skall jag taga vara på min broder? Sjömansmissionsföredrag hållet i februari 1880 i Blasieholmskyrkan af *P. G. Tegnér*, död 1881. Sjömanspastor i Liverpool 1870—81. Pris 10 öre.

Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens Förlags-
Expedition, STOCKHOLM 3.

Maria Rohléns Syateljé 43 Thulegatan 43.

Rekommenderar sig för utförande af allt hvad till linnebranschen hör.

Specialité: **Stärkskjortor.**

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för 1/3, 2: 50 för 1/2 och 1: 25 för 1/4 år

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samla ens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* anorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Ster prisnedsättning å Konfirmations- och Skolbiblar.

II a. Liten latinsk. G. T. och N. T. enl. Normalupplagan. Format 12×17 1/2 cm. Fristående verser och parallelspråk, inbund. i klotb. Har förut kostat 1: 80, säljes nu för netto 1: 20.

II b. Inbunden i svart skinnb. Har kostat 2: 20, säljes nu för netto 1: 45.

II c. Inbunden i chagrlnb. med mjuka permar, runda hörn, guldsnitt; har kostat 4: 50, säljes till netto 3 kr.

II d. Inbund. i äkta chagrlnb. med inskjuten klaff, runda hörn, guldsnitt; har kostat 5: 50, säljes nu till 3: 65.

II e. Inbund. i äkta chagrlnb., mjuka permar, skimmersnitt; har kostat 5: 50, säljes nu för netto 3: 65.

II f. Inbund. i äkta chagrlnb., mjuka permar, skinnförsäts och skimmersnitt; har kostat 6 kr., säljes nu för netto 4 kr.

II g. Inbund. i chagrlnb. med öfvervikta kanter, skinnförsäts och skimmersnitt; har kostat 7 kr., säljes nu för netto 4: 65.

II h. Inbund. i spaltchagrlnb., mjuka permar, runda hörn och rödsnitt; har kostat 5: 25, säljes nu till 2: 05.

Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition,
STOCKHOLM 3.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

SJUKSKÖTERSKA önskar plats att vårda Herre el. Dam. Tacksam för svar till »M. P. 24», Akad. Sjukhuset, Uppsala.

SJUKGYMNAST, kvinnl., som varit anställd på sanatorium i utlandet, önskar plats under sommaren på badort, i familj eller att medfölja på resa. Bästa betyg o. rek. från läkare. Lugnt och glad sätt. Svar emotfås snart till »Massage 1908», Sv. Dagbladet f. v. b.

FLICKA AF GOD FAMILJ, kun- nig i maskinskrifning och enkla skrifgörsmål, önskar plats, tillfällig eller stadigvarande. Svar till »E-a», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

UNG, VÄLREK. FLICKA önskar plats 1sta April i god familj där tillf. gifves att deltaga i hushållet. Musikalisk. Svar till »Hushållsbiträde», Riddersvik p. r.

PÅ STÖRRE HERRGÅRD, där tillfälle gifves att grundligt lära hushåll, önskar bildad flicka inackordera sig under sommarmånaderna. Helst i Värmland eller mellersta Sverige. Svar märkt »Strand» jämte pris torde lämnas till Svenska Dagbladets kontor f. v. b.

35-ÅRIG FLICKA, som i 7 år förestått sin fars — pensionerad tjänsteman — med landtbruk förenade hushåll och därefter någon tid köksafdelningen vid helpensionat på landet, söker plats snarast som biträde i godt hem, helst i prästhus, eller som husföreståndarinna hos äldre herre. Är kunnig i enkla matlagning, bakning, slakt och syltning, handarbeten, enkla sömnad o. d. Barnkär. Icke musikalisk. Svar med löne- och öfriga uppgifter till »Familjemedlem», Sv. Dagbl. Exp.

VÄRDINNE-PLATS sökes af bildad flicka med godt sätt och utseende. Kompetent i allt som tillhör ett bättre hems skötande. Äger vana att representera som värdinna. Tacksam för svar med uppl. till d. 26 d:s, till signaturen: »Värdinna 08», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

LEDIGA PLATSER.

VID LINDESBERGS SAMSKOLA bli till hösten tvenne lärarinneplatser lediga, den ena med hufvudsaklig undervisningsskyldighet i engelska, svenska och tyska, den andra med undervisningsskyldighet dels i småskolan, dels i de lägre elementarklasserna. Till styrelsen ställda ansökningar, åtföljda af kompetenshandlingar jämte läkarebetyg, insändas till skolans föreståndarinna före den 10 april.

LÄRARINNEVIKARIAT. Vid Högre Elementarläroverket i Halmstad för kvinnlig ungdom är för nästa läsår vikariat ledigt. Undervisningsskyldigheten omfattar engelska (eventuellt modersmålet) på högsta, modersmålet på mellersta och aritmetik eller naturalhistoria på lägre stadier. Kompetens: Högre lärarinneseminarier eller därmed jämförlig. Lön 1,400 kr. Ansökningarna böra före den 10 april insändas till läroverkets föreståndarinna, fröken Maria Hult. Halmstad i Mars 1908.

ERIK BÖKMAN, Studierektor.

UNG LÄRARINNA önskar under sommarmånaderna plats att läsa med barn eller ock som husmoders hjälp och sällskap. Svar inom 15 April till »Elsa», Askeröd, p. r.

FÖRESTÅNDARINNE-BEFATTNINGEN jämte sex lärarinneplatser vid Sköfde Elementarläroverk för flickor blifva lediga att tillträda med nästkommande läsårs början.

Föreståndarinnebefattningen:

Kompetens: Högre lärarinneseminarium. Lön: 1,600 kr. jämte bostadslägenhet på två rum, tambur och kök samt vedbrand (eller hyresersättning). Pensionsbidrag. Med föreståndarinnebefattningen är förenad 15 timmars undervisning i veckan, helst i tyska språket.

Lärarinneplatser:

- 1.) **Undervisningsämnen:** Kristen- domskunskap, kyrkohistoria, svenska språket och litteraturhistoria. Lön: 1,400 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Högre lärarinneseminarium.
  - 2.) **Undervisningsämnen:** Matematik och naturkunskap. Lön: 1,400 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Högre lärarinneseminarium.
  - 3.) **Undervisningsämnen:** Tyska och engelska språken samt svensk och allmän historia. Lön: 1,400 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Högre lärarinneseminarium.
  - 4.) **Undervisningsämnen:** Geografi och räkning. Lön: 1,300 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Helst Högre lärarinneseminarium.
  - 5.) **Undervisningsämnen:** Alla i 2:dra förberedande klass förekommande läroämnen samt kristendoms-kunskap i 3:dje förb klass och klass I. Lön: 800 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Småskolelärarinneseminarium jämte betyg från sjukklassig flickskola.
  - 6.) **Undervisningsämnen:** alla i 1:sta förberedande klass förekommande läroämnen samt kristendoms-kunskap och svenska språket i klass II. Lön: 800 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Småskolelärarinneseminarium jämte betyg från sjukklassig flickskola.
- Ansökningshandlingar (äfvén läkarebetyg), ställda till läroverkets Styrelse, insändas till föreståndarinnan före instundande 1 maj.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna överlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning (Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Kvinnliga juridiska byrån

Vallingatan 12.

A. T. 18336.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöverlätelser, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag. Kontorstid kl. ½10—4.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

S. A. Börjessons

nederlag af
Trävaror, Laggkärll,
Trappstegar m. m.
Turistsängar
från 10 à 12 kr. pr st.
Döbelnsgatan 73.
— Allm. telefon 66 12. —

PLYMER, BOOR,

Soljädtrar o. Aigretter

— bäst hos —

Stockholms Plymfabrik

Hilda Ahnfelt

Smålandsgatan 30.

Rikstel. 10137. Allm. tel. 50 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Födelsedagen. Ett led i kampen mot tuberkulosen. — Af Frigga Carlberg.

Tvåne manliga synpunkter. Af Lisa Allman.

Redovisning för influtna penningbidrag till det kvinnliga rösträttsarbetet.

Verksamare skyddslagstiftning i Tyskland för arbetande mödrar.

In Memoriam. Dorothea Christensen.

Florence Nightingale hedersborgare i London.

Den gamla Eva. Af Klara Johanson.

Bref från Danmark. Af Elna Munch.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.